

Nr 82.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående ersättning till styckjunkaren J. Ohlsson för visst av honom till kronan inbetalt belopp; given Stockholms slott den 1 februari 1934.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Henning Leo.

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 1 februari 1934.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, statsråden UNDÉN, SCHLYTER, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, VENNERSTRÖM, LEO, ENGBERG, EKMAN, SKÖLD.

Departementschefen, statsrådet Leo anför:

Den 6 juni 1929 förordnade Kungl. Maj:t, att det av förutvarande positionsartilleriregementet i Stockholm dittills disponerade kasernområdet jämte därå befintliga, staten tillhöriga byggnader skulle från och med den 1 juli 1929 stå under byggnadsstyrelsens vård och förvaltning.

Från och med den 1 oktober 1931 anställdes av byggnadsstyrelsen såsom vicevärd vid artillerikasernen styckjunkaren J. Ohlsson med en årlig ersättning av 1,200 kronor. I ett mellan byggnadsstyrelsen och Ohlsson rörande denna anställning den 3 juni 1931 upprättat kontrakt intogs under § 1 en instruktion, enligt vilken det skulle åligga Ohlsson i hans egenskap av vicevärd bland annat att för styrelsens räkning uppbära och utkvittera hyror för uthyrda lokaler samt omedelbart insätta hyresbeloppen å statsverkets giroräkning i riks-

Bihang till riksdagens protokoll 1934. 1 saml. Nr 82--83.

banken för styrelsens räkning ävensom att på egen bekostnad ställa överenskommen säkerhet för redovisningen av ifrågavarande medel.

Kontrollen över hyresuppbörden beträffande, jämte andra, här ifrågavarande fastighet ålåg bokhållaren hos byggnadsstyrelsen S. Andreen. Sedan Andreen den 20 november 1932 avlidit, befanns vid företagen undersökning, att bland annat ett sammanlagt hyresbelopp av 2,300 kronor, avseende artillerikasernen, icke kommit statsverket tillgodo. Ohlsson hördes med anledning härav av byggnadsstyrelsen och företedde därvid ett av honom den 7 november 1931 utfärdat levereringsreversal å 2,300 kronor, försett med kvitto. Efter det vid förfrågan i riksbanken befunnits, att beloppet ifråga icke inreverserats, underkastades Ohlsson polisförhör den 4 februari 1933. Av polisförhørsprotokollet framgår bland annat följande:

Andreen hade den 7 november 1931 sammanträffat med Ohlsson, vilken då ämnat sig till riksbanken för att inleverera ifrågavarande belopp, 2,300 kronor. Andreen hade då, under uppgift att han samtidigt ämnade gå till riksbanken, föreslagit Ohlsson att lämna beloppet till Andreen, som skulle verkställa insättningen. Ohlsson hade ej velat motsätta sig Andreens erbjudande, då denne varit hans förman, samt alltså till Andreen lämnat beloppet jämte utskrivet reversal, varefter Ohlsson av Andreen mottagit kvitto på beloppet i fråga. Vid Ohlssons besök i byggnadsstyrelsen några dagar senare hade Andreen till Ohlsson återställt reversalet, försett med kvitto. Det på reversalet anbragta kvittot hade emellertid varit förfalskat, efter allt att döma av Andreen.

Den förlust, som således åsamkats statsverket genom Ohlssons åtgärd att till Andreen överlämna de inkasserade hyresavgifterna i stället för att, enligt föreskriften i kontraktet med byggnadsstyrelsen, insätta beloppet å giroräkning i riksbanken, har, enligt vad i ärendet upplysts, ersatts genom realiserandet av ett av Ohlsson såsom säkerhet ställt depositionsbevis å 2,000 kronor samt en kontant inbetalning från Ohlsson av 300 kronor jämte ränta, uppgående till 153 kronor 65 öre. Det sammanlagda beloppet, 2,453 kronor 65 öre, har den 6 april 1933 insatts på statsverkets giroräkning i riksbanken och i byggnadsstyrelsens räkenskaper uppdebiterats såsom inkomst på inkomstiteln A. II. 5: Hyresmedel från under byggnadsstyrelsens vård stående egendomar.

I en av byggnadsstyrelsen med utlåtande den 28 november 1933 till Kungl. Maj:t överlämnad skrift har *Ohlsson* hemställt, att Kungl. Maj:t måtte medgiva att det belopp, som Ohlsson sålunda nödgats utgiva eller tillhoppa 2,453 kronor 65 öre, måtte få till honom återgäldas.

Till stöd för denna sin framställning har Ohlsson anfört huvudsakligen följande:

Anledningen till att Ohlsson utlämnat beloppet till Andreen hade varit den, att Andreen enligt Ohlssons uppfattning varit hans överordnade och förman, till vilken han stått i ovillkorligt lydndsförhållande. Andreen hade nämligen tjänstgjort på byggnadsstyrelsens intendentsbyrå, varunder kasernetablissemnet sorterade och under vilken byrå Ohlsson i sin egenskap av vicevärd hörde. Då Ohlsson i sina tjänsteangelägenheter vänt sig till intendentsbyrån, hade han företrädesvis och i regel haft med Andreen att göra. Att Ohlsson med sin militära uppfattning kommit att i Andreen se sin överordnade och förman vore

sålunda helt naturligt. Som en följd härav hade det kommit sig, att då Andreen, enligt uppgift till Ohlsson, å tjänstens vägnar den 7 november 1931 besökt etablissementet i och för besiktning av vissa lokaler och därvid förklarat, att han kunde emottaga hyresmedlen ifråga, Ohlsson ansett sig böra utlämna dem till honom. Såväl Ohlssons ställning såsom underordnad som ock hans lydnaplikt gent emot för mannen hade bjudit Ohlsson att handla som han gjort. Att han svävat i en ursäktlig villfarelse kunde svårligen förnekas.

Från Andreens dödsbo, som komme att avträdas till konkurs, kunde Ohlsson ej återfå något.

Ohlsson befunde sig i blygsamma ekonomiska omständigheter. Förutom lön å övergångsstat, omkring 3.500 kronor om året, hade Ohlsson ingen annan inkomst än från den tillfälliga tjänsten såsom vicevärd vid kasernetablissementet. Ohlsson hade att försörja sig och sin familj, bestående av hustru och två barn, tvillingar, i åldern 4 år. Enskild förmögenhet hade varken Ohlsson eller hustrun, som icke heller hade egen inkomst. Det belopp, Ohlsson nödgats inbetala till statsverket, utgjordes av medel, som han under årens lopp med stora försakelser besparat av sin lön som underofficer. Beloppet hade avsetts till bestridande av kostnaderna för barnens utbildning. Genom att det nu berövats honom såge han sig icke i stånd att kunna fullfölja denna sin plan.

Byggnadsstyrelsen har i sitt utlåtande meddelat, att efter Andreen anhängigjörd urarvkonkurs avskrivits på grund av bristande tillgångar. Vidare har styrelsen anfört bland annat:

Andreen hade tydligen för sina syften begagnat sig av sin ställning av förman i förhållande till Ohlsson. Detta kunde sägas bekräftas av Andreens tillvägagångssätt gent emot Ohlsson vid det nu omhandlade tillfället, då han lyckats förmå denne att, mot Ohlssons instruktion, till Andreen utlämna hyresmedel. Det kunde med skäl förmodas, att Andreens åtgärd härvidlag underlättats genom Ohlssons från militärtjänsten skärpta känsla av underordnadslydnadsplikt i förhållande till överordnad. Detta styrelsens antagande bekräftades av vad vid polisförhöret framkommit och av vad Ohlsson nu anfört.

Styrelsen vore angelägen understryka, att det inträffade icke rubbat styrelsens förtroende för Ohlsson, som i övrigt skött sina åligganden på ett nitiskt och samvetsgrant sätt och till styrelsens fulla belåtenhet och som alltjämt vore anställd såsom vicevärd vid etablissementet.

Med hänsyn till dessa omständigheter och i betraktande av vad Ohlsson i övrigt i sin framställning anfört har byggnadsstyrelsen, som funne det särdeles behjärtansvärt, att Ohlsson återbekomme det belopp, som han genom sin i god tro vidtagna åtgärd gått förlustig, tillstyrkt bifall till Ohlssons förevarande framställning.

I ärendet har *statskontoret* den 8 januari 1934 avgivit utlåtande och därvid anfört huvudsakligen följande:

Av den i ärendet lämnade utredningen syntes framgå, att den omständigheten att Ohlsson icke i enlighet med fastställd instruktion insatt de hyresmedel, varom i ärendet vore fråga, i riksbanken utan överlämnat dem till den tjänsteman hos byggnadsstyrelsen, som omhänderhaft redovisningen av medlen, icke borde föras Ohlsson till last i så måtto, att icke en återbetalning av dessa, av honom sedermera ersatta medel borde kunna ifrågakomma. Då någon anmärkning mot Ohlssons tjänstgöring såsom vicevärd och uppbördsman för vissa hyresmedel och avgifter icke i övrigt förekommit och då Ohlsson hade försörjningsplikt mot hustru och två barn, ville statskontoret förorda bifall till

hans ansökning om återbekommande av den utav honom till statsverket inbetalta ersättningen.

Det av Ohlsson inlevererade ersättningsbeloppet hade av byggnadsstyrelsen tillgodoförts inkomstiteln »Hyresmedel från under byggnadsstyrelsens vård stående egendomar». För den händelse ersättningsbeloppet icke av Ohlsson inlevererats utan han i stället erhållit befrielse från inbetalningen därav, hade nämnda inkomstitel drabbats av motsvarande förlust. Statskontoret ansåge därför skäligt, att den återbetalning, varom nu vore fråga, skedde med anlitan-
 de av medel under nyssnämnda inkomstitel, såvida icke Kungl. Maj:t av anslaget till extra utgifter under sjätte huvudtiteln anvisade erforderligt be-
 lopp. Därest anslaget till extra utgifter icke för ifrågavarande ändamål disponerades, syntes spörsmålet om ersättningsbeloppets återbetalande till Ohlsson böra underställas riksdagen.

Departements-
 chefen.

Med hänsyn till de närmare omständigheterna vid det tillfälle, då styckjunkaren Ohlsson — i stället för att i enlighet med för honom fastställd instruktion själv insätta de hyresmedel, varom här är fråga, i riksbanken — överlämnade dessa medel till den tjänsteman hos byggnadsstyrelsen, som då omhänderhade redovisningen av medlen, finner jag billighetsskäl tala för att en återbetalning till Ohlsson av ifrågavarande, av honom sedermera ersatta medel äger rum. På grund härav och i betraktande jämväl av de goda vitsord, vilka byggnadsstyrelsen lämnat Ohlsson, samt Ohlssons försörjningsplikt mot maka och två barn vill jag tillstyrka, att till Ohlsson återbetalas vad han av här förevarande anledning måst utgiva till statsverket eller tillhoppa 2,453 kronor 65 öre.

Då sjätte huvudtitelns anslag till extra utgifter med hänsyn till den jäm-
 förelsevis ringa, odisponerade behållningen å anslaget icke lämpligen bör tagas i anspråk för ändamålet, vill jag i anslutning till statskontorets förslag för-
 orda, att återbetalningen sker med anlitan-
 de av medel under inkomstiteln »Hyresmedel från under byggnadsstyrelsens vård stående egendomar».

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att såsom ersättning till styckjunkaren J. Ohlsson för ett av honom till kronan inbetalt belopp må, med anlitan-
 de av medel under inkomstiteln »Hyresmedel från under byggnadsstyrelsens vård stående egendomar», utgå 2,453 kronor 65 öre.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hem-
 ställan behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Fredric Hawerman.